

ספר

פני הארי החי

הוא

בנים מאירות כהולכת ופנים מפיכרות באגדה, שארית חיים למעלה למשכיל, אשר השאר אחריו
כריכת משען לחם ומשען מים, רב האי נאון וצדיק, סוע'ה, פאר הרור והררו, נורו
והררו, נר ישראל בקש'ה

... היום אר' י'ב (רוטנבורג - מישקובסקי) וצ'ה'ה

שפ' את ישראל ארבעים שנה כמחיה קדושה אריא'ה, ואלודאק, סמאויסק, ושם מנחתו כבוד,

במנחתו אית הנאון החסר וגי'ה.

ווארשא

בדפוס של ר' אפרים בטה'ר בנימין זיל בוימריסטער רחוב דויקע 44.

שנה תרס"ב לפ"ק

מהדורה שניה

... ע

ישיבת יכנסת חזקיהו

כפר חסידים

תשל"ג

מ"מ נעטרו השמונה שאין לר"מ אבל אם נשפטו כל הפרות ולא באו כלל ליוני הפרכה בעל קריאת השם. וכונו משקבו לר"מ כהוא הילוקח וין אי אהו מורה שחייבוק הער ונמלא זה שמה עטלים למפרע, ופרש"י וזל שירובין (ל"ב ב') דנשלחו כי מפרים לה לחתך וזן איכא למימר רק דמטא הבהא לחלק כהן יש בדירה דמיקרא נמי דויד"י הוא משעה קריאה שם, אבל כי נקט הנוד ולא יבדיר על תרומה נזיל יש בדירה איכא כי וז"ל גבי מני בשלמא אי הפרים אח"כ השמונה שאין הנכדיר דלזין הן החולין אשר נעטרו בהפסד ההרומה, אבל אם נשפטו כל הפרות ולא באו לכלל הפרכה בעל מלא בדירה איכא, ולפ"י מדוקוק אחד לשון הירובתו כשכלל הפרות התרומה קדשה למפרע, משמע דלמפרע חל קריאת השם משעת ההפרה, (ולשון כשכלל הוא לאו דוקא אלא לכשתכל לכלל היולה, היינו אחר שפירש השמונה שאין ונעטרו דהא דזיל דלחר שטיב החולין ששטרין החיובים אין טוב מ"מ והתרומה אם נכדור החולין או נשפטו כדנשפטו ביוכרים מלא למפרע איכא, ונשלחתי על הנזון מראה הענין וז"ל שפי דהירובתו לאו קאי דאיכא דמתי' רק אשלמה אין אם הפרים תרומה לא כפי ואח"כ נשפטו כדברי בני ישראל העשירי החיובים ולא שמענו זה כגום מקום שיהיה אחריות הכרי על התרומה, וארברה מונח מפי' דטובל יום משנה ד' לזין שהוא טבי' שברה הפרה הלזין נעטלו, ופי' ה"ל והל"ש שהאל"ש ששברה החיובים מנעטו"י ע"ס, מוכח להדיא דאם נכדיר משחכנה חל קריאת השם לא איכפת לן כלל, והני מונח מוחכבתי ס"ב דהיינומ' ה' ח', שהוכיח דה"ל נעטלו, ופי' ה"ל והל"ש שהאל"ש ששברה החיובים, ופי' ה"ל והל"ש שרבו עליו העשירי ביוכרים אונ' ח"י, אלא שח"מ הדין דין אחת, שבאל"ס נא נחטון לפיכך השמונה ראיין הראשונים ואלו שאין להן בחיוב, גם ר"מ לית ליה בדידה ונשלח"י והני ח"י ח"ש פי' דבדידה ה"ל והל"ש וז"ל, אלא שקמה למה נזדור מדכי החוט' שפירשה השמונה בנוזל דאחי ליה לר"מ בדירה, וכמש"ל :

ש"ב ראינו למך החבור הנג"ל ח"כ בש"א שהיה בירושלמי נשפטה התרומה הפירות בניבול, והלא כפי משה) ולפי הנהגה זו יהיה מוכח דלייך רק בלא נחטון לפיכך השמונה שאין הראשונים שפירש, רק בחטא, כגוה מורה ר"מ קריאת השם אונ' חל, רק משפירש, ולא למפרע כלל, וז"ל דוקא אם האלה קיימת חל עליה שם תרומה משפירש השמונה שאין, אבל אי אינה קיימת ודאי הפירות בניבול, ומתחלה כן היהטו"י לפי דרמב"ס וז"ל (אלא שפירש ח"י למפרע שביירושלמי וכמש"ל) שוב ראינו להנזון שפירש ירושלים נבתי' ח' כדקרי' שחלטי' ניב' דלר"מ גם בלא הנהגה כפירוש אלא שהיתה משחכנה לכל כהנהגה דמי וז"ל למר ולחורו חתך נאמן אהבו

ח"יב אחריו ליב כשמשאוייבוק

סימן כג

ועש"י ג"כ סבת תרומים שאמורים

לכבוד הרב המאור"ג ש' ויתרון אכר"ק גראיינעווע ש' ולכבוד הרב המאור"ג ס' יצחק ש' מ"ח דשם

אחר"ש ושלום תורהם כהרבה. כאשר נודעתו מכבוד ודיוי הרב המפורסם החובי' ועמין זו דוב ואכ' שעיניו על אנוק במקום משכן כבוד תורה, ע"ד הכשר שבין ל"ב ל"ב, וכו' שפ"ד נכסה על ד' הנתון למטה מן העמוד, וכו' א"ל כי שם חתתין לפעמים באלכרון כיוצא עד הרגלים, אי אריך לייטער די הני, ואלו כל אינה כמות נכר, ונכדיר דבר הנתון ומשנה, דאיחי כגמול לכבוד תורתם לזון לפיכך נקדקע, וכו' יבדור :

תחילה ראינו לברך הנוטב אשר נפל על כל אלהותים כהנכסר הלגיטימי ועיין בפ"ח סי' ס"ד שפירש ש' שהביא דברי הנז"ל בנתי' ודברי השיבת יין ודברי ח"מ :

והנה הגב"ש נעפרת העלמות סי' י"ב חקב"ק במספר הללוות, כי נחשבה דאהלות גונורל שש' ר"ח חוליות.

ולפ"י ש' החו' בחולין שנחשב להפסד שני לנשות מכל ד', ח"כ יש שני חוליות ואחר עשר לנשות גדולות ושלשה הקטנות שאחריותו הדי ששה עשר חוליות ושלשה חוליות יש כלי לנשות, ח"כ י"ט חוליות וחויין, ע"כ נכדיר דאך דהתורה התימן לכהניס הוא שני לנשות ויכל ד' מ"ח לנשות נשכדור בור לנשות איוו נחשב לחוה רק ללע ח' מכל ד', והיותו נחשבין לנשות גדולות וזן ככלל נשכדור בור לנשות"י ועי"ש, אולם חמוט זכינו ב"ה ל"ס הראובין ח"ל בך ק"י"א ב' נשכדור בור לנשות"י ומזה דכייחא אחר ואלו הן בור לנשות"י שש מכאן ושש מכאן או אחת עשרה נוכחן וז' מכאן, ואלו רואין שהן י"ג מכאן וי"ג מכאן ככלל דמחא דכייחא לא חשיב הני תרמי לנשות קטנות דכייחוי ב' שאזנן שמי' לנשות הקטנות המשכות ללואר אינן מחתכות עם י"א לנשות גדולות אלא עם היתה דתן איזה חוה הירואה שפי הקרקע למעלה עד הילואר למטה עד הכרס חוץק שפי לנשות שחתי דפנות חוץק וליךך ועוטלו והיו חוה התימן לכהניס, ש"מ דע"ר ב' לנשות קטנות אינן מחזין לנשות לעין שברה לנשות ואם נכדור אין הכהנה נעפרת שבכדורין כו' עכ"ל ע"ס שהאר"ק, הני דרס"ל לראובין בחו"ס, ואפי"ה י' להדיא דשני הללוות קטנות מכל ד' אינן נחשבין כחפסר לנשות לעין שברה, ומה שדקדקו להנזון לבוש דאי"ע חוליות הן, הנה בכרכות כ"ח ב' איחא דיש בקדירה חוליה קטנה לבד הי"ח ולפי"ו ח"ש הכל וא"כ כיון דמחבור עשר ב' ס"ד ס"ד סק"י שזנהין להניח בכל היתה ללע ח' מכאן ומכאן ללד החורוס ממזנו למדון דשניס עשר לנשות שייך לחלק העניס, שפי לנשות קטנות שנקדקין חוה ועשרה גדולות והללע האחש עשרה מן הגדולות שייך לחלק האחרוס, וז"כ ש' משאל בנתימן פי' מ"ן ג'ומ"ס ה"ח"ב שם שלח מלך כן בכל החבורי שצריך להניח ללע ח' ללד האחרוס, עין כל רואה יראה שמכתבו של ישראל כניו ע"ס מהר"ל ז"ל ברי"ה ח"ה הניחו עשרה שפסג ח' הובל דופן ככש לבית חזירי"ל ונזל דה שלש הפסג לנשות, היינו שהטעה שנג ולקח נס הללע השלש עשרה לחלק הפסג, וזהו מהר"ל ז"ל לחוקר הללע נכדיר, ואחר כי אין שייך לחלק הפסג רק שחית עשרה לנשות, והיותו מהר"ל ז"ל לנשות הללוות כפי פסג כי הפנחסים שפנין מחמת חזירותם לחתם כל הללע השלש עשרה לחלק הפסג, ונתי' גדולה ע"מ מ"ב ז"ל שחשב דמהר"ל ז"ל איירי שם שאלה לנשות (יורה) וכן מלחסי שוב כלל"י ב"ה ס"ד סק"ן) — ולפי' נכדיר למזנו ששכ טעות כניו"ב שם שפי ע"ד הכשר שבין ללע י"א ל"ב שכן ללע י"ב ל"ב (וכד' העיר חכ"ס א') להנזון מהר"ב פירענקל ז"ל בהזוהיות לנז"ל דפוט וארשא, כי דברי הני"ב חת"כ דלא נכתב שחית שוב ח"ל ז"ל דמקום שאין בקי יצוה ג' לנשות קטנות שאין בהם מוח ללד האחרוס והי"א לנשות גדולות לחלק הפסג, כי ח"ו לעשות כן, ולהשא' אלוהו הנזון ח' אשעייתיה במח"כ הגדולה אלא השיקף שצריך להניח גם ללע י"א מהללוות הגדולות ללד האחרוס, והניו"ב ז"ל הוסיף לאחור גם שכן ללע י"ב ל"ב שנמלא שם חל"ב כן ללד הגב והן ללד הכבד, וכן הוסיף בעל זבח שמואל ז"ל ובהכ' שהכשר הזה לר"ך יקדוק ממנוקד מומחה כמו חלק אחרוס, ומ"ס הנזון ח"ס ז"ל כמיו"ד סי' ס"ח דאינהו מיידי במקום שמקדיין בשר אחרוס ע"י מקדקין מומחה ע"כ מתייחן הקלבים גם כשכר הזה להמקדיק, אבל בתקומה שאין מתקדיין חלק אחרוס נוטלים הקלבים בשר זה לחלק הפסג שא"ל אלא קלה יקדוק ומשפיעים השלי"ס שאור עור ר"ה, והקלבים קולאים בזה, שכן נלחמי שמונת הנזון ז"ל שא"ל רק להשפיע וית' וכו', ופלא מלד מה שכתב שבמקומה שחשבין כשכר אחרוס מתייחן הקלבים גם בשר זה להמקדיק, וע"כ כיומו שהקלבים אינם רועים לערות להשפיע השלי"ס ע"כ מתייחם זה להמקדיק שיערות הם בור, ויקשה טובה דהא ע"ל ה"ה הוא הוה כפר בש"ס חולין י"ב ז"ל ש' שהוה קרמח דכפלא שיהא אסור חסוס תרוב, ומובא להלכה בש"ע יו"ד סי' ס"ד טע"ו ז', ויודע שהקלבים הוא הוה ידך ג"כ בחלק הפסג ע"כ חלק הכבד והוא פרום ג"כ על כל החלר הכבד וצריך לר"ך לנקד גם החלר הכבד אותו לז' שהוא ללד הכבד כמ"ס כה"ש סי' מ"ה), כמ"ס הרמ"א ז"ל שם שפירש ז' ושמע"י י"א, וח"כ סוף סוה מוכרתי' הקלבים

הקצים להפסיד את השליש היה, ומה הוסיפו כמה שמתנים הבשר היה לנפחית, וע"כ כוונה הגאון ז"ל להבשר הזה לר"ך קצו יקרוק לבד הפסעה השליש היה. כמו שפירשנו שם ח"כ ב"ן כפלי הגאון מקי' ורדס המלך ז"ל במקומו ויחבר לו דהנכחים דשם בקיאים והוריים בזה. ואנכי פתלתי מה להקצים ואחריו ל' בפריות שאין ממקורן החלב שבין כפלי הבשר שבין ללע ז"ל ל"י, ומסתמך כן הוא מנהג כל הקצבים כגללתו שאין והירין לנקר זה וא"כ נפל היחד זה בדברא. וא"כ ללארזה לר"ך ללארז הבשר היה. ואין להקשות דהא הללע י"ג גופי אינו אלא חומרא כמ"ס הגאון מ"י ז"ל, וא"ך נוסף ללארז עוד ג"ס הבשר, ד"ל כמ"ס הגאון כ"ס ז"ל ב"י זה דהאוסרים משען להא דאמריו בש"ס שם כמה בחי' פרוקי מייפרקא, וע"כ משען להתלב שבלע י"ג יעו"ס, וא"כ היה להבשר כמ"ס הללע י"ג ל"י שמתלא שם החלב בן כפלי הבשר, וכמו שהזכיר כמו שחלף וכן המנהגים בדורו שהבשר היה לר"ך יקרוק כמו האורים. ואין לראש המנהגים דמהר"ל ז"ל הג"ל שמתלא בדופן הכבש י"ג ללעוה וזהו לחתוך הללע העליונה כי היא לזריה נקרוק כמו האורים ולא לזה לחתוך גם הבשר לר"ך דכבש אין הפסק בשר ל"כ בין הללע ללעוה ע"כ לא החקק המנהג (ואין לחתוך דבמקומו של מהר"ל ז"ל) דהא כיון דהיינו כמ"ס הללע ל"ס שלג נקרו הבשר אכל בנפס שיש הרבה בשר בין ללע ללעוה, ובמקומותיו אין מנקרים כלום, כיון שכח מהר"ל ז"ל שאין לר"ך לחלק הפסיד ר"כ ללעוה, וזו חיה לזרימה וא"כ בשר לחלק הפסיד משען שכל המנקרים מעדיין שיש שם חלב ולא לחלק האורים. וזה מקורו נחמדה אולי הרב מ' סגנדר האד"ק אורלי ש', והענין לפניו הבהרה הגדולה שיש שם דבר זה, והענין לפני כי כבוד הרב המב"ש אורא"ל ז"ל אד"ק ביעלם נחמדה לזה זה ש"ס. וזהו להביא לעירו ממקד מומחה ולמד להקצים דשם לר"ך הבשר היה, וא"כ נחן להם בקלה של יקרוק בשר זה ונלקר לרדור, וא"כ הרעים הרב ז"ל בהקצים שאדם והיריים בזה ואשר להם הבשר היה בחלטה, וכן הדין הרב הג"ל בק' אורלי ללארז הבשר היה:

אולם

מזריב געל לחם הפנים ב"י זה קאי' ש"י דהנכחים שמוחיה בשעוה דן שמוחין שם הבשר שכל הללע י"ג לחלק הפנים, שז"כין לנקר חזקה הבשר היה, משען שיש אין חותכין בשעוה רק בזה ממש עם הללע אין לזריבין לנקר כלום, וכדאש שכל דבריו שמוחין מקורן החקיות של בעל הדין ז"ל. **שוב** מלאחי ב"י ב"י יתקן שהטורח דברי הגאון מו"ל לר"ך כבשרו כפי יונה שכח דמערב ללעוה לא משען להא דבמה בחי' פרוקי מייפרקא משום דכל ענין מוח בחי' יעו"ס. [ואין להקשות ע"ז משען ש' חות' חולין ז"ל ד"ה ב"י נבי המשען חו"י דבני לחוטו בחריבו ע"ס, משום דבמה בחי' פרוקי מייפרקא, דרוקא סי' חו"י דבריו] שכל חכמונין שאין מוחין רק בקרוס דק ולא כבשר ע"כ גם בסוף שמוחין בראשי הללעוה שחתה החוה אמרי' כהו פרוקי מייפרקא (וכענין הספדא כבשרו החוה בח' ב' מש"כ שמון שכלכלי הבשר שאין נראין כלל בשום מקום לא אמרי' כהו פרוקי מייפרקא מעבר לללעוה ז"ל דק דק בקרוס הללעוה לא פרוקי מייפרקא מש"כ בראשי חוטוין שמוחלעין להטע בחוה), ובפרט לשיעור אמרי' שבר"ן גם חוטוין מוחין בחלטה דכלע"י ותי' ב' בחו"ס שם י"כ לא בחוטוין פרוקי מייפרקא.

ע"כ

נראה דברי דבאלה דמתינו ללארז הבשר היה ע"פ דברי בעל זכר שמואל הגאון ט"ז ז"ל ודורא יחוקו במנהגים אולם בחלטה דלא יעו"י ללארז הבשר היה אין לחמוה ביד, כי י"ג ללע ע"ל מה שישמונו. ושוב נודעתי כי בעיר לאשאו אורסי' לגמרי חלק כבשל שלמים, ונורב הישב החלב שחמחו, רק חלב כבשל שלמוח מוחין, ומסתמך כן הנכחים עם הגאונים אשר ישבו עם על כפלי האורים.

וע"ז

הבשר שגלתו עם הבשר שחולטין בו הרבה שמוחין עד הרגלים, כי גם מדברי הגאון ח"ס ז"ל נראה שמקל גם בזה יעו"ס בח"פ, ומכ"ס בשר שמוחן לבטן בעבור כי ונר"ך השגחה

להפסיד השליש ממש והקצים בקיאות בזה, נראה שרמו לרבי בעל זכר שמואל שם שכח דהנכחים שכללן שמוחין בשעוה הכסלים החוה העבור והוא ש"ך לחלק האורים ור"ך יקרוק ממקד מומחה, וע"ז חכמ הגאון ח"ס ז"ל שהענינים שלנו להפסיד השליש השם:

אמנם נראה שהגאון ח"ס ז"ל היה באשכנז, וידוע דאיהו כ"ל כשיעור ר"י ז"ל חולין ז"ל א' שהחלב שחתה קרוס העב ולכן ההולך כבשר המוחה את הכבש כידוע שרי יעו"ס הבור כ"י ס"ד והובא ברמ"א שם פט"ו ז"ל, וע"כ ב' הגאון ח"ס ז"ל שכל היקרוק שם אינו אלא להפסיד את השליש והוא הקרוס הדק שהזכירי למעלה בעבור בש"ס שם שהוא קרמא דכפלי, אולם לפת"ס הרב כ"י"ח נחלה שבעה כ"י מ"ח שבמדינה טולין טהנין א"כור בחלו זה ש"ל האוסרין שאין זה חיוני בשר יעו"ס, וכן מלאחי למברס"ל ז"ל ב"ש"ס חולין פ"ה סי' ה' שכח להירא דנגלתי שלנו וטוהנין הענינים להביר חומו חלב שחתה קרוס העב א"כ חלק שלמים כו' וכן חסם בסמינים שם שר"ך לנקר החלב היה בין שם כ"י ז"ל ש"כ דאין ב"י אשכנז נר"י וזוהי היה א"כ שיעור מנהג בזה בפולין היה הרב רמ"י ז"ל מציאו דהללע הלבוש ז"ל בספרו השמיט שמקנה דברי הרמ"א ז"ל מ"ס וכן המנהג באשכנז ובעירו, והביא רק שני הדיעות וממילא אולי' להחיות כ"ס חור"ב וכן אמרו ל' הקצים דפה שם המנקרים העבור העב וגם החלב שחמחו וזכרתי כן הוא המנהג בכל גללותינו ואם כן גם בחלק הפנים יר"ך לנקר הבשר שמוחן לשיבד לז' השליש י"כ שבבשר זה לז' החמורים י"כ לנקר החלב זה, ואנש מ"ס סוף א"י דהנכחים בקיאים בנקרוס זה, ובמה שמונקרים בשר זה לז' חלק הפנים כן יקרוק גם כן הבשר הזה גם מן העבור ולמה וכדברי הגאון ח"ס ז"ל.

אבל מה נעשה לדברי הרב בעל לחם הפנים ז"ל ש"ל להירא שהחלקים חלק הפנים מהאחרים לא יחבדו ל"א עד סוף העבור ולא יזכר, ושעשע שפתיים זה מקור' החקוה של הגאון ח"ס ז"ל, וכי מ"ס ואולי' הוא ש"ך לחלק האורים, וגם שמשען מדבריו שם שמתלא הריון היה אפשר לקחם גם קולט מבשר שמתערב לעבור לחלק הפנים רק שחתה שהקצים נטולין הרבה עד הכח ועד התקום שקורין חוק ששעלן בוכר וגם לר"ך יקרוק ממקד מומחה ע"כ הגבילו מקום מסוים שהוא העבור, אבל סוף כוף הוא בעל השמ"ע ז"ל חוקו וגורן כן כדי שלא יענו בנח האויב, וזו י"פ ונר"ך נדרו, ובפרט שיש טעמו לא בכל דברא ח"כ נמי מולטין ונטולין עד המקומוה ה"ל (ודעם לבטן ק"ל דאי אפשר לומר דבריו הח"ס דנס הוא לא נחטון רק על מקומוה שמנקרין הבשר של האורים, אבל אין בקיאות בהפסעה השליש וגם ביקרוק החלב שחתה קרוס העב וכמ"ס הגאון ח"ס ז"ל על דבר בעל זכר: שוואל והגאון נר"י ז"ל, ולא על השליש והחלב שחתה קרוס חקוהוה הבתל וההויך ששעלן, ולא על השליש והחלב שחתה קרוס העב שזה נחלף גם מהעבור ולז' חלק הפנים, וכ"ס מהעבור ולז' חלק האורים, גם חוקו מהחבל ועוד שברי יקרוק זה לר"ך חלק הפנים גם אם יחבדו בעל עט העבור, וא"כ מ"ס אי אירי ביקומוה שהקצים שמוחין ממנקרין יקרוק גם הבשר שמן העבור ולז' האורים, אי אירי חקוהוה שאינם המנקרים בשעוה רק שמוחין בנקר ח"כ אמרי' ח"כ מה דהובל הגאון סמוע ז"ל בזה שהזכיר לחתוך בשום עט העבור, הא גם מהעבור ולז' חלק הפנים יקרוק זה וא"כ יאכלו בעל יקרוק, אש"כ מיידי חלק הפנים דאין לחוס ללארז בעבור, אולם לכחלה ידאי דמנקרין ובקיאים בנקרוק השליש והחלב שחתה קרוס העב, ומ"ס אכור להם לחתוך מהעבור ולז' האורים, משום שאין יעלו גם עד הכח, ושם לר"ך יקרוק נגול שאין הקצים בקיאים בזה כלל):

סוף דבר, דנהי דעל י"י איהו שגנה חתך ק"ל מהעבור ולז' האורים דאין לחוס ללארז בעבור, אולם לכחלה ידאי לר"ך לחסור דהוא וההויך ששעלן יענו גם בקלה הבשר שמן העבור ולז' האורים, וכן נחמדרנו מה בקין נשען ח"ס, והזכיר את הקצים שלא יאיריו מן הבשר אשר מן העבור ולמה כלום לז' חלקה

